

การคงอยู่และการเปลี่ยนแปลงเพลงกล่อมลูกภาคใต้: กรณีศึกษา บ้านบางสาร ตำบลกลาย อำเภอบางสะพาน
จังหวัดนครศรีธรรมราช (STABILITY AND CHANGE OF LULLABY IN SOUTHERN THAILAND :
CASE STUDY BAN BANGSARN TAMBON KALY AMPHOE THASALA NAKHONSITHAMMARAT)

พัชรภรณ์ เอื้อจิตรเมศ 4336993 LCCS/M

ศศ.ม. (วัฒนธรรมศึกษา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: อนันต์ สบฤกษ์ กศ.บ., กศ.ม., วชิราภรณ์ วรรณดี อ.บ., อ.ม.,
พรทิพย์ อุศุภรัตน์ ศศ.บ., ศศ.ม.

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นการศึกษาบทบาทการคงอยู่และการเปลี่ยนแปลงเพลงกล่อมลูกภาคใต้ รวมทั้งศึกษาทำนองและเนื้อร้องเพลงกล่อมลูกภาคใต้ โดยใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เก็บข้อมูลภาคสนามตั้งแต่เดือนตุลาคม 2544 ถึงเดือนตุลาคม 2545

จากการศึกษาเพลงกล่อมลูกภาคใต้บ้านบางสาร ตำบลกลาย อำเภอบางสะพาน จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าลักษณะทำนองและลักษณะเนื้อร้องมีลักษณะเด่นดังนี้ โครงสร้างทำนองเพลงกล่อมลูกภาคใต้มี 4 ประการ คือ 1)รูปแบบที่มีแบบแผนการขับร้องเป็น 3 ส่วน คือส่วนนำ เนื้อร้อง และคำลงท้ายเพลง 2)ระดับเสียงพบว่า เพลงกล่อมลูกภาคใต้สร้างทำนองจากระดับเสียง 3 เสียงคือ เสียงมี เสียงซอล และเสียงลา 3)จังหวะ มีลักษณะซ้ำ ทั้งมีการหยุดเป็นช่วงๆ ระหว่างคำประพันธ์ แต่ละชุด 4)ทำนองมักมีการเอื้อนที่ตำแหน่งสุดท้ายของคำประพันธ์ มากกว่าตำแหน่งคำแรกหรือคำอื่นๆของชุดคำประพันธ์ ส่วนเนื้อร้องเพลงกล่อมลูกภาคใต้มีการจำแนกเนื้อหาของเพลงออกเป็น 7 ประเภท คือ 1) เนื้อหาที่พรรณนาความรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูก 2)เนื้อหาขูให้กลัว 3)เนื้อหาสะท้อนภาพสังคม 4)เนื้อหาเกี่ยวกับอารมณ์และความรู้สึกของมนุษย์ 5)เนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษา ศาสนา ประเพณี 6)เนื้อหาเกี่ยวกับธรรมชาติ 7)เนื้อหาเกี่ยวกับวรรณคดีและนิทานท้องถิ่น จากการศึกษาบทบาทการคงอยู่และการเปลี่ยนแปลงเพลงกล่อมลูกภาคใต้ในชุมชนบ้านบางสารพบว่า ในอดีตเพลงกล่อมลูกมีบทบาทอยู่คู่กับวิถีชีวิตของชาวบ้านเป็นอย่างมาก เพลงมีบทบาทหน้าที่ในการอบรมเด็กซึ่งถือเป็นกระบวนการพัฒนาทัศนคติ ความเชื่อ และค่านิยมของบุคคลในชุมชนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของเด็กซึ่งเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีต่อไปในอนาคต ในสภาวะปัจจุบันของชุมชนบ้านบางสารพบว่าการเปลี่ยนแปลงทุกด้าน เช่น ระบบเศรษฐกิจของครอบครัว การศึกษา การคมนาคม เทคโนโลยี ค่านิยมสมัยใหม่ ล้วนส่งผลให้เพลงกล่อมลูกมีบทบาทหน้าที่ที่น้อยลง

ในปัจจุบันเพลงกล่อมลูกจึงเหลือเพียงบทบาทหน้าที่ในเชิงของการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมในรูปแบบของการแสดง และการประกวดมากกว่าที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้เหมือนเดิม ผู้ที่ร้องเพลงกล่อมลูกได้ที่บ้านบางสารล้วนแต่เป็นคนวัยชรารทั้งสิ้น อาจกล่าวได้ว่าในอนาคตเพลงกล่อมลูกของบ้านบางสารมีแนวโน้มที่จะหมดไปแต่จะคงอยู่ในรูปแบบของการอนุรักษ์ด้วยลายลักษณ์อักษร เทปบันทึกเสียง วีดิทัศน์ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์บางอย่างเท่านั้น

**STABILITY AND CHANGE IN THE LULLABY IN SOUTHERN THAILAND:
CASE STUDY BAN BANGSRAN TAMBON KLAY AMPHOE THASALA
NAKHONSITHAMMARAT)**

PATCHARAPORN UEJETMET 4336993 LCCS / M

M.A. (CULTURAL STUDIES)

THESIS ADVISORS : ANAN SOBRERK, B.ED., M.ED., WACHIRAPORN
WANDEE, B.A., M.A., PHORNTIP USUPARAT, B.A., M.ED.

ABSTRACT

This study was conducted through qualitative research from October 2001 to October 2002 at Ban Bangsarn Tambol Klay Amphoe Thasala Nakhonsitammarat. The study is about the Southern Lullaby, its role in society and how it affects the people's lives.

Lullabies or cradle songs are quiet songs sung to make children go to sleep. The study pointed out that it is a simple way of communicating with children and sometimes with adults as well. Southern lullabies were found to have patterns which could be divided into three parts. Part 1 is an introduction, beginning with "ar" and "er" and using *sol* as the dominant pitch. Part 2 is the content, which is found to consist of many categories. Part 3 is the ending. Southern lullaby is an expression of parent's love for the children and expression of emotions. It is a reflection of social situations, religion, nature, traditions and beliefs.

Nowadays, the lullaby's roles is as part of the cultural heritage in the form of performance and competition rather than as part of daily life. In the future the lullaby of Ban Bangsarn will tend to vanish, but it will remain in the form of written song, cassette tape, video or other electronic media.

KEY WORDS: LULLABY/ NAKHONSITAMMARAT/ SOUTHERN THAILAND/

170 P. ISBN 974-04-3886-5